EUROOPA KOHTU OTSUS (teine koda)

20. oktoober 2005 *

Kohtuasjas C-6/04,

mille esemeks on EÜ artikli 226 alusel 9. jaanuaril 2004 esitatud liikmesriigi kohustuste rikkumise hagi,

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: M. van Beek ja L. Flynn, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

hageja,

versus

Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriik, esindaja: C. Jackson, keda abistas *barrister* K. Smith,

kostja,

* Kohtumenetluse keel: inglise.

EUROOPA KOHUS (teine koda),

arvestades kirjalikus menetluses ja 26. mai 2005. aasta kohtuistungil esitatut,

olles 9. juuni 2005. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

1 Euroopa Ühenduste Komisjon palub oma hagiavalduses Euroopa Kohtul tuvastada, et kuna Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriik ei ole korrektselt üle võtnud nõukogu 21. mai 1992. aasta direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, lk 7; ELT eriväljaanne 15/02, lk 102 edaspidi „elupaikade direktiiv") nõudeid, on ta rikkunud nimetatud direktiivist tulenevaid kohustusi

Õiguslik raamistik

Ühenduse õigusnormid

2 Vastavalt elupaikade direktiivi artikli 2 lõikele 1 on elupaikade direktiivi eesmärk looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitsmisega kaasa aidata bioloogilise mitmekesisuse säilimisele liikmesriikide Euroopa territooriumil, kus kohaldatakse EÜ asutamislepingut.

3 Vastavalt selle direktiivi artikli 3 lõikele 1 määravad liikmesriigid looduslike elupaigatüüpide ja ühenduse tähtsusega liikide elupaikade soodsa kaitsestaatuse säilitamiseks ja taastamiseks erikaitsealad. Need alad moodustavad Euroopa ökoloogilise võrgustiku Natura 2000.

4 Elupaikade direktiivi artikkel 6 käsitleb erikaitsealade kaitse tagamiseks vajalikke meetmeid. Ühenduse tähtsusega looduslike liikide ja elupaikade kaitsestaatuse järelevalvet käsitleb nimetatud direktiivi artikkel 11. Direktiivi artiklid 12 ja 13 puudutavad looma- ja taimeliikide kaitsemeetmeid. Artikkel 14 seondub looduslike looma- ja taimeliikide isendite loodusest võtmisega. Artikkel 15 keelab teatud keelatud vahendite kasutamise teatud looduslike loomaliikide püüdmisel või tapmisel. Nimetatud direktiivi artikkel 16 määratleb tingimused, mil liikmesriigid võivad teha teatud kindlatel eesmärkidel erandeid direktiivi teatud sätetest.

5 Vastavalt elupaikade direktiivi artikli 23 lõikele 1 pidid liikmesriigid jõustama käesoleva direktiivi täitmiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid kahe aasta jooksul alates direktiivi teatavakstegemisest ja teavitama sellest viivitamata komisjoni. Nimetatud direktiiv tehti liikmesriikidele teatavaks 10. juunil 1992.

Siseriiklikud õigusnormid

6 Ühendkuningriigis on käesoleval juhul asjakohased elupaikade direktiivi peamised ülevõtmismeetmed järgmised:

— 1994. aasta määrus elupaikade kaitse kohta (Conservation (Natural Habitats, &c.) Regulations 1994; edaspidi „1994. aasta määrus"), mis on kohaldatav Inglismaal, Walesis ja Šotimaal.

— 1995. aasta määrus Põhja-Iirimaa elupaikade kaitse kohta (Conservation (Natural Habitats, &c.) Regulations (Northern Ireland) 1995; edaspidi „1995. aasta määrus"), mis on kohaldatav Põhja Iirimaal.

— 1991. aasta määrus looduskaitse kohta (Nature Protection Ordinance 1991), mida on muudetud 1995. aasta määrusega looduskaitse kohta (Nature Protection Ordinance (Amendment) Regulations 1995; edaspidi „1991. aasta määrus"), mis on kohaldatav Gibraltari territooriumil.

— 1970. aasta seadus hüljeste kaitse kohta (Conservation of Seals Act 1970; edaspidi „hüljeste kaitse seadus").

7 1994. aasta määruse artikli 3 lõige 2 sätestab, et riigisekretär, põllumajandus-, kalandus- ja toiduainete minister ning looduskaitseorganisatsioonid täidavad neile looduskaitset reguleerivate õigusaktidega pandud ülesandeid nii, et elupaikade direktiivi nõuete täitmine on tagatud.

8 Sama määruse artikli 3 lõige 4 näeb ette, et ilma eelmises punktis viidatud sätet, piiramata peavad kõik pädevad ametiasutused oma ülesannete täitmisel arvestama elupaikade direktiivi nõuetega, kui need võivad puudutada nimetatud ülesannete täitmist.

Kohtueelne menetlus

9 6. novembril 2000 saatis komisjon Ühendkuningriigile märgukirja, milles ta väitis, et teatud elupaikade direktiivi sätted ei olnud selle liikmesriigi siseriikliku õigusesse korrektselt üle võetud.

10 Ühendkuningriigi ametiasutused vastasid märgukirjale 27. veebruari 2001. aasta kirjaga. Nad leidsid, et nimetatud märgukiri oli õigustatud kahe punkti – avamere nafta- ja gaasitööstus ning elupaikade direktiivi kohaldamisala laiendamine väljaspool territoriaalvett – osas, kuid vaidlustasid suurema osa teistest märgukirjas esitatud väidetest.

11 Leides et Ühendkuningriigi poolt antud seletused ei olnud veenvad, esitas komisjon 18. juulil 2001 põhjendatud arvamuse, milles ta kordas oma väiteid ja kutsus seda liikmesriiki võtma nimetatud arvamuse järgimiseks vajalikke meetmeid kahe kuu jooksul arvamuse teatavakstegemisest.

12 Vastuseks sellele põhjendatud arvamusele andis Ühendkuningriik komisjonile 27. novembri 2001. aasta kirjaga teada oma kavatsusest muuta oma õigusakte veelgi suurema õiguskindluse ja selguse sisseviimiseks mitme põhjendatud arvamuses käsitletud punkti osas, väites samas, et üldiselt on kehtivad meetmed elupaikade direktiivi sätetega kooskõlas (edaspidi „27. novembri 2001. aasta kiri").

13 2. detsembri 2003. aasta kirjas informeerisid Ühendkuningriigi ametiasutused komisjoni elupaikade direktiivi parema ülevõtmise tagamiseks algatatud siseriiklike õigusaktide muudatuste vastuvõtmise menetluse edenemisest.

14 Neil asjaoludel otsustas komisjon esitada käesoleva hagi.

Hagi

Elupaikade direktiivi ülevõtmise viis

Poolte argumendid

15 Komisjon heidab Ühendkuningriigile ette, et viimane ei ole elupaikade direktiivi nõuetekohaselt oma õiguskorda üle võtnud. Ta viitab eelkõige sellele, et kõnealune liikmesriik on ekslikult vastu võtnud üldsätte, nimetatud ülevõtmist tagavate erinormide võimalike lünkade täitmiseks.

16 Ühendkuningriik väidab, et ta on elupaikade direktiivi korrektselt üle võtnud, kehtestades selle ülevõtmise tagamiseks mitte ainuüksi erinõudeid, vaid ka üldisi kohustusi ja haldusmenetlusi sisaldavad õigusaktid. Selle direktiivi kohase ja efektiivse rakendamise tagamiseks tuleb nimetatud üldisi kohustusi lugeda koostoimes nendes õigusaktides sisalduvate erinõuetega, mida nad täiendavad.

17 Ühendkuningriigi ametiasutused toetuvad eelkõige 1994. aasta määruse artikli 3 lõigetele 2 ja 4, millega samaväärsed sätted Põhja-Iirimaa suhtes on 1995. aasta määruse artikli 3 lõiked 2 ja 4 ning Gibraltari suhtes 1991. aasta määruse artikkel 17a. Nimetatud sätete alusel on ministrid, looduskaitseorganisatsioonid ning kõik pädevad avaliku võimu asutused tegelikult kohustatud täitma oma ülesandeid nii, et elupaikade direktiivi nõuete täitmine on tagatud.

18 Komisjon leiab vastupidi, et üldsätted, millele Ühendkuningriik viitab, ei ole piisavalt täpsed, et tagada nimetatud direktiivis sätestatud erikohustuste siseriiklikku õigusesse ülevõtmist.

19 Oma õiguste ja kohustuste ulatuse kindlaksmääramiseks peavad eraisikud iga kord tuginema elupaikade direktiivile; selline olukord ei ole kooskõlas õiguskindluse nõuete ega Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikast tulenevate erisuse, täpsuse ja selguse tingimustega.

20 Komisjon lisab, et kui Euroopa Kohus järgib Ühendkuningriigi arutluse loogikat, siis oleks tõenäoliselt saanud kogu nimetatud direktiivi üle võtta sarnase üldsättega; see aga on vastuolus direktiivide ülevõtmisega seonduvas kohtupraktikas korduvalt meenutatud erisuse nõudega.

Euroopa Kohtu hinnang

21 Alustuseks tuleb meenutada, et EÜ artikli 249 kolmanda lõigu alusel on direktiiv siduv saavutatava tulemuse seisukohalt igale liikmesriigile, kellele see on adresseeritud, kuid jätab käsitletava direktiivi siseriiklikus õiguses rakendamise vormi ja meetodite valiku selle riigi asutuste pädevusse. Siiski, vastavalt väljakujunenud kohtupraktikale võib direktiivi siseriiklikku õigusesse ülevõtmine, kui selleks ei ole tingimata vaja formaalset ja sõnasõnalist direktiivi sisu kordamist otseses ja konkreetses õigusnormis, sõltuvalt sisust piirduda üldise õigusliku raamistikuga tingimusel, et see tagab tõhusalt direktiivi täieliku kohaldamise piisavalt selgelt ja täpselt (vt eelkõige 9. aprilli 1987. aasta otsus kohtuasjas 363/85: komisjon *v.* Itaalia, EKL 1987, lk 1733, punkt 7; 30. mai 1991. aasta otsus kohtuasjas C-361/88: komisjon *v.* Saksamaa, EKL 1991, lk I-2567, punkt 15, ja 7. jaanuari 2004. aasta otsus kohtuasjas C-58/02: komisjon *v.* Hispaania, EKL 2004, lk I-621, punkt 26).

22 Selles osas on liikmesriigi ülevõtmiskohustuse ulatuse väljaselgitamiseks seega igal üksikjuhul oluline kindlaks määrata direktiivis kehtestatud ja liikmesriigi kohustuste rikkumise hagi põhjuseks olnud sätte olemus (26. juuni 2003. aasta otsus kohtuasjas C-233/00: komisjon *v.* Prantsusmaa, EKL 2003, lk I-6625, punkt 77).

23 Seega ei saa arvestada Ühendkuningriigi argumenti, mille kohaselt elupaikade direktiivi rakendamise kõige kohasemaks viisiks on anda looduskaitseorganisatsioonidele erivolitused ja kehtestada neile üldine kohustus täita oma ülesandeid nii, et selle direktiivi nõuete täitmine on tagatud.

24 Esiteks tuleb meenutada, et siseriiklike normide olemasolu tõttu ei ole ülevõtmine spetsiaalsete õigus- ja haldusnormide vastuvõtmise teel vajalik üksnes siis, kui siseriiklikud normid tagavad asjaomase direktiivi täieliku tõhusa rakendamise liikmesriigi ametiasutuste poolt.

25 Teiseks tuleb märkida, et nimetatud direktiivi neljandast ja üheteistkümnendast põhjendusest tulenevalt moodustavad ohustatud elupaigad ja liigid osa Euroopa Ühenduse looduspärandist ja neid ähvardavad ohud on tihti piiriülest laadi, mistõttu on kaitsemeetmete vastuvõtmine kõikide liikmesriikide ühine ülesanne. Seetõttu, nagu märgib kohtujurist oma ettepaneku punktis 11, on ülevõtmise täpsus erakordselt oluline käesolevale juhule sarnasel juhul, kus ühise pärandi haldamine on liikmesriikide territooriumil usaldatud liikmesriikidele (vt analoogilise nõukogu 2. aprilli 1979. aasta direktiivi 79/409/EMÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (EÜT L 103, lk 1; ELT eriväljaanne 15/01, lk 98) osas 8. juuli 1987. aasta otsus kohtuasjas 262/85: komisjon *v.* Itaalia, EKL 1987, lk 3073, punkt 39, ja 7. detsembri 2000. aasta otsus kohtuasjas C-38/99: komisjon *v.* Prantsusmaa, EKL 2000, lk I-10941, punkt 53).

26 Sellest tulenevalt peavad liikmesriigid elupaikade direktiivi raames, mis sätestab keerulised ja tehnilised eeskirjad keskkonnaõiguse valdkonnas, tagama selle, et nende nimetatud direktiivi ülevõttev õigusakt oleks selge ja täpne, seda ka järelevalve ja kontrolli peamiste kohustuste osas, mis on näiteks nimetatud direktiivi artikliga 11, artikli 12 lõikega 4 ja artikli 14 lõikega 2 siseriiklikele ametiasutustele kehtestatud.

27 Ühendkuningriigi poolt viidatud õigusaktide uurimisel selgub, et need on niivõrd üldised, et nad ei kujuta endast elupaikade direktiivi sätete rakendamist piisavalt selgelt ja täpselt, et rahuldada täielikult õiguskindluse nõue (vt analoogiline korras 17. septembri 1987. aasta otsus kohtuasjas 291/84: komisjon *v.* Madalmaad, EKL 1987, lk 3483, punkt 15) ja et nendega ei sätestata asjaomases valdkonnas täpset õiguslikku raamistikku, mis tagaks nimetatud direktiivi täieliku ja tervikliku kohaldamise ning võimaldaks rakendada direktiiviga kehtestatud eeskirju ühtlaselt ja tõhusalt (vt analoogiline korras 10. märtsi 2005. aasta otsus kohtuasjas C-531/03: komisjon *v.* Saksamaa, kohtulahendite kogumikus ei avaldata, punkt 19).

28 Sellest tulenevalt ei taga Ühendkuningriigi õigusaktides ette nähtud üldised kohustused komisjoni poolt esitatud hagiavalduses elupaikade direktiivi viidatud sätete nõuetele vastavat ülevõtmist ja nendega ei ole seega võimalik täita niisugust ülevõtmist tagavate erinormide võimalikke lünki. Seetõttu ei tule komisjoni poolt esitatud konkreetsete väidete analüüsimisel uurida Ühendkuningriigi nimetatud õigusaktides sisalduvatel üldistel kohustustel põhinevaid argumente.

Komisjoni poolt esitatud väited

Väide elupaikade direktiivi artikli 6 lõike 2 mittetäieliku ülevõtmise kohta

29 Arvestades Ühendkuningriigi poolt esitatud teatud täpsustusi, loobus komisjon oma repliigis ja kohtuistungil väitest elupaikade direktiivi artikli 6 lõike 2 rikkumise kohta Inglismaa, Walesi, Šotimaa ja Põhja-Iirimaa osas, jättes samas jõusse väite Gibraltari osas.

30 Komisjon väidab, et piirdudes määratud alade kaitsmisega häirivate tegevuste eest, tagamata seejuures ettevaatamatusest või tegevusetusest tuleneva halvenemise vältimist, ei ole Ühendkuningriik nimetatud direktiivi artikli 6 lõiget 2 Gibraltari osas täielikult üle võtnud.

31 Ühendkuningriigi valitsus leiab komisjoni väiteid tegelikult vaidlustamata, et vältida tuleb vaid halvenemist, mis pole looduslikku päritolu.

32 Muu hulgas väidab Ühendkuningriik, et 1991. aasta määrusega seati sisse täielik ja range kontrollisüsteem. Nimetatud süsteem rakendab nõuetekohaselt elupaikade direktiivi, eriti koostoimes sama määruse artiklis 17a ette nähtud üldnormiga.

33 Selles osas tuleks esiteks meenutada, et nimetatud direktiivi artikli 6 lõige 2 kohustab liikmesriike vältima looduslike elupaikade ja liikide elupaikade halvenemist.

34 Nagu märkis kohtujurist oma ettepaneku punktis 19, on selge, et elupaikade direktiivi artikli 6 lõike 2 rakendamiseks võib olla vajalik meetmete võtmine nii välise inimtegevusest tuleneva kahjuliku mõju ja häirimise vältimiseks kui ka erikaitsealadel looduslike liikide ja elupaikade kaitsestaatust halvendava loodusliku arengu ärahoidmiseks.

35 Teiseks on oluline märkida, et põhjendatud arvamuses määratud tähtaja lõppemisel ei olnud elupaikade direktiivi artikli 6 lõike 2 sätteid Gibraltarile kohaldatavates õigusaktides formaalselt korratud. 1991. aasta määruse artikkel 17g, mis lubab pädevatel ametiasutustel sõlmida alade omanike või valdajatega kokkuleppeid ala korrashoiu kohta, paistab tegelikult olevat ainus säte, mida saab Gibraltari osas kohaldada võimaliku halvenemise vältimiseks.

36 Tuleb tõdeda, et nimetatud säte annab kõnealustele ametiasutustele vaid mittesiduva volituse ja vastupidi elupaikade direktiivi artikli 6 lõike 2 nõuetele ei võimalda vältida halvenemist.

37 Arvestades sellega, et siseriiklik õigus ei sisalda ühtegi sätet, mis kohustaks pädevaid asutusi sõnaselgelt vältima looduslike elupaikade ja liikide elupaikade halvenemist, sisaldab ta õigusliku ebakindluse elementi seoses nimetatud ametiasutuste kohustustega.

38 Eelnevast tulenevalt ei ole elupaikade direktiivi artikli 6 lõike 2 sätteid Gibraltari osas igal juhul selgelt, täpselt ja täielikult üle võetud.

39 Sellistel tingimustel peab väite nimetatud direktiivi artikli 6 lõike 2 mittetäieliku ülevõtmise kohta Gibraltari osas lugema põhjendatuks.

Väide elupaikade direktiivi artikli 6 lõigete 3 ja 4 mittetäieliku ülevõtmise kohta

40 Komisjon väidab, et Ühendkuningriigis kehtivad õigusaktid ei võta direktiivi sätteid siseriiklikku õigusesse korrektselt üle kolmes spetsiifilises valdkonnas: veevõtukavad ja -projektid, maakasutuse kavad ja Gibraltari osas olemasolevate ehituslubade kontroll.

— Veevõtukavad ja -projektid

41 Komisjoni arvates ei näe ükski siseriiklik säte ette, et 1991. aasta veevarude seaduse (Water Resources Act 1991) II peatüki II jao alusel antud veevõtuload peavad täitma

elupaikade direktiivi artikli 6 lõikes 3 sätestatud kohustust arvestada oluliste tagajärgedega, mida veevõtt võib erikaitsealasse kuuluvale alale kaasa tuua. Sellised sätted on kehtestamata ka Põhja-Iirimaa ja Gibraltari osas. Veevõtt, mis võib olulisel moel mõjutada erikaitsealasid, ei ole seega Ühendkuningriigis kehtivate ülevõtmismeetmetega täielikult kaetud ega korrektselt reguleeritud.

42 Komisjon lisab, et oma 27. novembri 2001. aasta kirjas väitis Ühendkuningriik, et 1994. aasta määruse asjakohaseid sätteid muudetakse veevõtutegevustega seotud õigusaktide selgemaks muutmise eesmärgil.

43 Ühendkuningriik väidab seevastu, et ta on kooskõlas üldiste sätetega sisse seadnud süsteemi, mis võimaldab eelnevalt määratleda iga ala kohta potentsiaalselt kahjustavad tegevused.

44 Selles osas tuleb meenutada, et elupaikade direktiivi artikli 6 lõike 3 iga kava või projekti, mis ei ole otseselt seotud ala kaitsekorraldusega või ei ole selleks otseselt vajalik, kuid mis tõenäoliselt avaldab alale olulist mõju eraldi või koos muude kavade või projektidega, tuleb asjakohaselt hinnata seoses tagajärgedega, mida see ala kaitse-eesmärkidele avaldab.

45 Käesolevas asjas ei ole vaidlustatud seda, et põhjendatud arvamuses määratud tähtaja lõppemisel ei näinud ükski õigusnorm sõnaselgelt ette, et veevõtukavasid ja -projekte tuleb niisugusel moel hinnata.

46 Lisaks sellele tuleb siinkohal tunnistada, et Ühendkuningriigi õigusaktidega sisse seatud süsteem ei taga nimetatud sätte nõuete täitmist selles osas, et ta näeb põhimõtteliselt ette, et elupaikade direktiivi artikli 6 lõikes 3 sätestatud tingimustele vastavad kõik veevõtukavad ja projektid on juba ette määratletud kui asjaomast ala potentsiaalselt kahjustavad.

47 Nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 33 märgib, on see, et niisugune eelnev potentsiaalsete riskide hindamine võib toetuda konkreetsetele alaga seonduvatele asjaoludele, kuid ei saa toetuda projektidele endile, vastuolus elupaikade direktiivi artikli 6 lõike 3 nõuetega, mille alusel tuleb asjakohaselt hinnata projekti mõju käsitletavale alale. Seetõttu toob piirdumine iga asjaomast ala potentsiaalselt kahjustavate tegevuste määratlemisega kaasa ohu, et teatud projektid, mis võivad ala kahjustada oma spetsiifiliste tunnuste tõttu, ei ole kaetud.

48 Vastu ei saa võtta ka Ühendkuningriigi argumenti, mille kohaselt kehtestati 2003. aasta veekeskkonna ja veevarustusteenuste seadusega (Water Environment and Water Services Act 2003) Šotimaa osas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2000. aasta direktiivi 2000/60/EÜ, millega kehtestatakse ühenduse veepoliitika alane tegevusraamistik (EÜT L 327, lk 1; ELT eriväljaanne 15/05, lk 275), ülevõtmise raames uus veevõtu tervikliku süsteemi struktuur, mis viib sisse elupaikade direktiivi artikli 6 lõigetes 2 ja 3 ette nähtud kontrollidele vastavad kontrollid.

49 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt tuleb liikmesriigi kohustuste rikkumise esinemist hinnata põhjendatud arvamuses määratud tähtaja lõppemisel liikmesriigis valitseva olukorra alusel ning Euroopa Kohus ei saa arvestada hiljem toimunud muutusi (vt eelkõige 30. jaanuari 2002. aasta otsus kohtuasjas C-103/00: komisjon *v.* Kreeka, EKL 2002, lk I-1147, punkt 23, ja 30. mai 2002. aasta otsus kohtuasjas C-323/01: komisjon *v.* Itaalia, EKL 2002, lk I-4711, punkt 8).

50 Arvestades eelnevaga, tuleb järeldada, et Ühendkuningriik ei ole elupaikade direktiivi artikli 6 lõikeid 3 ja 4 seoses veevõtukavade ja -projektidega korrektselt üle võtnud.

— Maakasutuse kavad

51 Komisjon leiab, et Ühendkuningriigis kehtivad õigusaktid ei sätesta selgelt kohustust hinnata asjakohaselt maakasutuse kavade tagajärgi erikaitsealadele vastavalt elupaikade direktiivi artikli 6 lõigetele 3 ja 4.

52 Komisjoni arvates mõjutavad maakasutuse kavad isegi siis, kui nad iseenesest ei anna luba arendusprojekti koostamiseks ja kui viimati nimetatute puhul on vajalik tavalise menetluse käigus antud luba, oluliselt selles osas võetavaid otsuseid. Komisjon leiab, et ka selliste kavade tagajärgi asjaomasele alale tuleb hinnata asjakohaselt.

53 Ühendkuningriik nõustub sellega, et maakasutuse kavasid võib lugeda kavadeks või projektideks elupaikade direktiivi artikli 6 lõike 3 tähenduses, kuid vaidlustab selle, et nad võivad oluliselt mõjutada direktiivi alusel kaitstavaid alasid. Ühendkuningriik väidab, et ainuüksi nimetatud kavade alusel ei ole mingi konkreetse programmi realiseerimine võimalik ja seetõttu võib vaid hilisem luba kahjustada selliseid alasid. Selle liikmesriigi arvates piisab seega vaid nimetatud loa allutamisest kavasid ja projekte reguleerivale menetlusele.

54 Selles osas tuleb meenutada, et Euroopa Kohus on juba märkinud, et elupaikade direktiivi artikli 6 lõike 3 kohaselt on kava või projekti tagajärgede asjakohane hindamine kohustuslik tingimusel, et on olemas asjaomase ala olulise mõjutamise tõenäosus või oht. Arvestades eriti ettevaatuspõhimõttega, on selline oht olemas niipea, kui objektiivsete elementide alusel ei saa välistada seda, et nimetatud kava või projekt mõjutab asjaomast ala olulisel moel (vt selle kohta 7. septembri 2004. aasta otsus kohtuasjas C-127/02: Waddenvereniging ja Vogelbeschermingsvereniging, EKL 2004, lk I-7405, punktid 43 ja 44).

55 Komisjon viitab õigesti, et 1990. aasta maakorraldusseaduse (Town and Country Planning Act 1990) artikkel 54a, mis sätestab, et ehitusloa taotlusi tuleb uurida asjakohaste maakasutuse kavade kohaselt, eeldab vältimatult et nimetatud kavad võivad oluliselt mõjutada selles osas võetavaid otsuseid ning seeläbi ka asjaomaseid alasid.

56 Eelnevast tuleneb, et jättes kehtestamata maakasutuse kavade tagajärgede erikaitsealadele asjakohase hindamise kohustuse, ei ole elupaikade direktiivi artikli 6 lõikeid 3 ja 4 Ühendkuningriigi õiguskorda piisavalt selgelt ja täpselt üle võetud ja seetõttu on komisjoni esitatud hagi selles osas põhjendatud.

— Olemasolevate ehituslubade kontroll Gibraltaril

57 Komisjon väidab, et Gibraltari osas ei täida pädevad ametiasutused elupaikade direktiivi artikli 6 lõike 3 nõudeid kuna nad ei ole kohustatud kontrollima seda, kas olemasolevad ehitusload mõjutavad direktiivi alusel kaitstavaid alasid.

58 Selles osas tuleb sedastada, nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 55 õigesti märkis, et vaatamata sellele, et niisugune hilisem kontrollimise kohustus võib põhineda elupaikade direktiivi artikli 6 lõikel 2, ei sisalda selle artikli lõige 3 ühtegi sätet, mis kohustaks liikmesriike niisugust kontrolli teostama.

59 Vastupidi, viimati nimetatud sätte sõnastustest tulenevalt peab ette nähtud menetlust rakendama enne seda, kui liikmesriigid annavad oma nõusoleku asjaomast ala mõjutavate kavade ja projektide teostamiseks.

60 Seetõttu ei saa seda osa väitest elupaikade direktiivi artikli 6 lõigete 3 ja 4 mittetäieliku ülevõtmise kohta arvesse võtta.

Väide elupaikade direktiivi artikli 11 ja artikli 14 lõike 2 ülevõtmata jätmise kohta

61 Komisjon heidab Ühendkuningriigile ette nimetatud sätetega kehtestatud järelevalvekohustuste oma siseriiklikku õigusesse ülevõtmata jätmist. Ta väidab, et seni, kuni nimetatud kohustused ei ole pädevatele ametiasutustele sõnaselgelt kohustuslikuks tehtud, ei saa komisjon tuvastada, kas nõutavat järelevalvet tegelikult teostatakse.

62 Selle väite toetuseks viitab komisjon 27. novembri 2001. aasta kirjale, milles Ühendkuningriik täpsustas esiteks seda, et järelevalvekohustus oli vaikimisi pädevatele ametiasutustele kohustuslikuks tehtud ja teiseks, et 1994. aasta määrusesse, 1995. aasta määrusesse ja 1991. aasta määrusesse viiakse sisse muudatused eesmärgiga tugevdada õiguskindlust tänu nimetatud õigusaktides sisalduvatest sätetest täpsematele sätetele.

63 Ühendkuningriigi arvates näevad elupaikade direktiivi artikkel 11 ja artikli 14 lõige 2 ette lihtsalt selle, et liikmesriigid peavad tagama järelevalve, ilma et oleks sätestatud täpseid nõudeid järelevalve teostamise viisi ning selle kohta, kuidas siseriiklikud õigusaktid sellist järelevalvet rakendama peavad. Muu hulgas väidab Ühendkuningriik, et tema siseriiklike õigusaktide alusel teostatavate järelevalvetegevuste nimekiri näitab, et Ühendkuningriigis on tagatud tõhus järelevalve vastavalt nimetatud direktiivi artiklile 11 ja artikli 14 lõikele 2.

64 Komisjon vastab, et ta ei ole kunagi väitnud, et Ühendkuningriigis ei teostata mingisugust järelevalvet looduslike liikide ja elupaikade kaitsestaatuse üle. Ta väidab seevastu, et järelevalvekohustus ei ole nimetatud liikmesriigis selgelt kohaldatud ega selgelt omistatud ühele kindlale liikmesriigi ametiasutusele.

65 Selles osas tuleb esiteks meenutada, nagu käesoleva otsuse punktis 26 juba märgiti, et järelevalvekohustus on olulise tähtsusega elupaikade direktiivi kasuliku mõju tagamise seisukohast ja selle peab üle võtma detailsel, selgel ja täpsel moel.

66 Tuleb tunnistada, et põhjendatud arvamuses määratud tähtaja lõppemisel ei sätestanud ükski siseriikliku õiguse säte siseriiklike ametiasutuste järelevalvekohustust looduslike liikide ja elupaikade üle.

67 Teiseks ei saa arvestada Ühendkuningriigi väidet, mille kohaselt teostatavate järelevalvetegevuste nimekiri tõendab tõhusa järelevalve tagamist. Nagu Euroopa Kohus on juba märkinud, ei saa eeldatavalt väljakujunenud tava kooskõla direktiivi kaitsenõuetega olla nimetatud direktiivi asjaomase liikmesriigi siseriiklikku õiguskorda ülevõtmata jätmise põhjus (vt selle kohta eespool viidatud 30. mai 1991. aasta otsus kohtuasjas komisjon *v.* Saksamaa, punkt 24).

68 Niisiis, kui on selge, et Ühendkuningriigi siseriiklik õigus ei sisalda ühtegi õiguslikku kohustust, et siseriiklikud ametiasutused teostaksid järelevalvet looduslike liikide ja elupaikade kaitsestaatuse üle, sisaldab ta õigusliku ebakindluse elementi. Sellest lähtuvalt ei ole tagatud nimetatud kaitsestaatuse süsteemne ja alaline järelevalve teostamine.

69 Sellest tulenevalt ei ole elupaikade direktiivi artiklit 11 ja artikli 14 lõiget 2 Ühendkuningriigis täielikult, selgelt ja täpselt üle võetud.

70 Seetõttu tuleb järeldada, et väide elupaikade direktiivi artikli 11 ja artikli 14 lõike 2 ülevõtmata jätmise kohta on põhjendatud.

Väide elupaikade direktiivi artikli 12 lõike 1 punkti d ebakorrektse ülevõtmise kohta

71 Komisjon väidab, et Ühendkuningriik ei ole korrektselt üle võtnud kohustust võtta vajalikke meetmeid, et kehtestada teatud loomaliikide range kaitse süsteem, keelates nende paljunemis- või puhkepaikade kahjustamise või hävitamise. Siseriiklikud õigusaktid kasutavad tegusõna „kahjustama" (*to damage*) elupaikade direktiivi ingliskeelse versiooni artikli 12 lõike 1 punktis d kasutatud mõiste *deterioration* asemel.

72 Esiteks väidab komisjon, et tegusõna *to damage* kasutamine eeldab, et pädevate ametiasutuste ettevaatamatusest või tegevusetusest põhjustatud halvenemine ei ole kaetud. Oma repliigis võttis komisjon nimetatud väite tagasi, tunnistades, et kõnealune säte ei nõua asjaomaste liikide paljunemis- või puhkepaikade kaitsmist

ametiasutuste ettevaatamatusest või tegevusetusest põhjustatud halvenemise eest. Neil asjaoludel puudub vajadus võtta seisukoht selle punkti osas.

73 Teiseks väidab komisjon, et piirdudes käsitletavate liikide paljunemis- või puhkepaikade halvenemist või hävitamist põhjustavate tegude rikkumistena määratlemisega, kuid jättes samas keelamata nende halvendamise, kehtestavad elupaikade direktiivi ülevõtmismeetmed kahjustava teo tahtlikkuse tingimuse, mis ei ole direktiivi artikli 12 lõike 1 punktis d ette nähtud.

74 Ühendkuningriik ei vaidlusta seda, et elupaikade direktiivi artikli 12 lõike 1 punkt d nõuab asjaomaste alade kahjustamist või hävitamist põhjustavate tegevuste keelamist. Seevastu vaidlustab ta komisjoni tõlgendamise, mille kohaselt nimetatud direktiivi siseriiklikku õigusesse ülevõtmine piirdub Ühendkuningriigis, välja arvatud Gibraltaril, tahtlike tegudega.

75 Selles osas tuleneb väljakujunenud kohtupraktikast, et EÜ artikli 226 alusel algatatud liikmesriigi kohustuste rikkumise asjades on komisjon kohustatud tõendama, et väidetav liikmesriigi kohustuste rikkumine on aset leidnud, ilma et ta seejuures toetuks lihtsalt oletustele (vt eelkõige 25. mai 1982. aasta otsus kohtuasjas 96/81: komisjon *v.* Madalmaad, EKL 1982, lk 1791, punkt 6, ja 29. aprilli 2004. aasta otsus kohtuasjas C-194/01; komisjon *v.* Austria, EKL 2004, lk I-4579, punkt 34).

76 Sellest lähtudes peab komisjon, juhul kui Ühendkuningriik väidab, et tema kehtiv siseriiklik õigus on kooskõlas elupaikade direktiivi artikli 12 lõike 1 punktiga d, nimetatud sätte täies ulatuses ülevõtmata jätmise tõendamiseks esitama Euroopa Kohtule vajaliku informatsiooni liikmesriigi rikkumise tuvastamiseks.

77 Toimikust ei tulene, et komisjon oleks esitanud tõendeid selle kohta, et nimetatud sätte ülevõtmine piirduks tahtlike tegudega. Vastupidi, paistab, et Ühendkuningriigi siseriiklikus õiguses ette nähtud kriminaalkuritegu, mille puhul on ette nähtud karistus mingi ala kahjustamises või hävitamises seisnevate tegude eest, on materiaalne rikkumine, mille puhul kahjustamine või hävitamine ei pea olema tahtlik.

78 Neil asjaoludel, kuna komisjon ei ole tõendanud, et Ühendkuningriik, välja arvatud Gibraltari osas, on rikkunud elupaikade direktiivi artikli 12 lõike 1 punktist d tulenevaid kohustusi, ei saa selle osaga väitest arvestada.

79 Mis puudutab Gibraltarit, siis piisab kui tuvastada, et Ühendkuningriik tunnistab, et keelates ainuüksi asjaomaste liikide paljunemis- või puhkepaikade tahtliku kahjustamise või hävitamise ei vasta Gibraltaril kohaldatavad õigusaktid viidatud artikli 12 lõike 1 punkti d nõuetele. Seetõttu tuleb see osa väitest lugeda põhjendatuks.

80 Kolmandaks väidab komisjon, et Ühendkuningriigi õigusaktid nende hetkel kehtivas versioonis kaitsevad paljunemis- või puhkepaiku vaid neid otseselt mõjutavate tegevuste eest ning ei arvesta kaudset kahjustamist vastavalt elupaikade direktiivi artikli 12 lõike 1 punktile d.

81 Seda argumenti ei saa arvestada. Komisjon ei ole selles osas esitanud ühtegi tõendit Ühendkuningriigi kohustuste rikkumise kohta.

82 Eelnevast tulenevalt võetakse väidet elupaikade direktiivi artikli 12 lõike 1 punkti d ebakorrektse ülevõtmise kohta osaliselt arvesse.

Väide elupaikade direktiivi artikli 12 lõike 2 ja artikli 13 lõike 1 mittetäieliku ülevõtmise kohta

83 Komisjon leiab, et siseriiklikud meetmed, millega võetakse üle taime- ja loomaliikide isendite pidamise, vedamise ja müümise või vahetamise keeld, ei pea kinni nendes artiklites määratud tähtajast.

84 Selles osas piisab kui tuvastada, et Ühendkuningriik on kirjalikus menetluses ja kohtuistungil tunnistanud, et tema siseriiklikus õiguses kehtivad erandid on laiaulatuslikumad kui elupaikade direktiivis sätestatud erandid ja et seetõttu ei ole käsitletavaid sätteid selles liikmesriigis korrektselt üle võetud.

85 Seetõttu tuleb väide elupaikade direktiivi artikli 12 lõike 2 ja artikli 13 lõike 1 mittetäieliku ülevõtmise kohta lugeda põhjendatuks.

Väide elupaikade direktiivi artikli 12 lõike 4 ebakorrektse ülevõtmise kohta

86 Komisjon leiab, et Ühendkuningriigis võetud ülevõtmismeetmed ei sisalda ühtegi sätet, mis nõuaks nimetatud artikli 12 lõikes 4 ette nähtud teatud loomaliikide

juhusliku püüdmise ja tapmise kontrollisüsteemi kehtestamist. Täpsema informatsiooni puudumise tõttu ei saa komisjon kindlaks teha, kas nimetatud jälgimine on tegelikult tagatud.

87 Selles osas piisab kui tuvastada, et Ühendkuningriik on esiteks tunnistanud, et siseriiklikud õigusaktid ei sisalda ühtegi sätet, mis kehtestaks sellise jälgimissüsteemi ja teiseks on ta 27. novembri 2001. aasta kirjas omaks võtnud, et nimetatud õigusakte peab muutma, et kehtestada sõnaselgelt niisugune jälgimine.

88 Igal juhul paistab, et sellist meedet pole põhjendatud arvamuses määratud tähtaja jooksul võetud.

89 Seetõttu tuleb väide elupaikade direktiivi artikli 12 lõike 4 ebakorrektse ülevõtmise kohta lugeda põhjendatuks.

Väide elupaikade direktiivi artikli 15 ebakorrektse ülevõtmise kohta

90 Komisjon heidab Ühendkuningriigile ette, et ta ei ole täitnud elupaikade direktiivi artiklist 15 tulenevaid kohustusi. Esiteks heidab ta sellele liikmesriigile ette, et viimane on keelanud vaid nimetatud direktiivi VI lisa punktides a ja b sõnaselgelt loetletud meetodid, sätestamata üldist keelatud vahendite kasutamise keeldu. Teiseks leiab komisjon, et hüljeste kaitse seaduse artiklid 1 ja 10 piirduvad hüljeste kahe tapmisvahendi kasutamise keelamisega, kehtestades samas riigisekretäri poolt väljastatavate lubade näol erandeid, mis näivad minevat kaugemale kui nimetatud direktiivi alusel lubatavad erandid.

— Üldise kõikide keelatud vahendite keelu puudumine

91 Komisjon väidab, et Ühendkuningriigi õigusaktid ei sisalda ühtegi üldist keeldu, mis keelaks kõikide keelatud vahendite kasutamise, mis võivad põhjustada asjaomaste looduslike loomaliikide populatsioonide kohalikku kadumist või tekitada neile tõsiseid häireid. Seetõttu ei võimalda nimetatud siseriiklikud õigusaktid vältida veel tundmatute keelatud püüdmis- või tapmismeetodite ilmnemist.

92 Ühendkuningriik väidab, et direktiivi artikkel 15 võeti üle 1994. aasta määruse artikliga 41, 1995. aasta määruse artikli 36 lõikega 2 ja 1991. aasta määruse artikli 17v lõikega 2. Ta lisab, et nimetatud artiklid kehtestavad selles liikmesriigis hetkel loetletud kaitstud liikide kõikide keelatud püüdmis- või tapmisvahendite nimekirjad ning neid nimekirju vaadatakse pidevalt läbi, et neid vajaduse korral uuendada.

93 Selles osas tuleb meenutada, et elupaikade direktiivi artikli 15 alusel keelavad liikmesriigid nimetatud direktiivi V lisa punktis a loetletud looduslike loomaliikide püüdmisel või tapmisel ja siis, kui selle artikli 16 alusel kohaldatakse sama direktiivi IV lisa punktis a loetletud liikide võtmisel, püüdmisel või tapmisel erandeid, kõikide keelatud vahendite kasutamise, mis võivad põhjustada nende liikide populatsioonide kohalikku kadumist või tekitada neile tõsiseid häireid.

94 Nimetatud sätte sõnastusest tuleneb, et sellega nähakse ette üldine kohustus keelata kõikide asjaomaste looduslike loomaliikide keelatud püüdmis- või tapmisvahendite kasutamine.

95 Käesoleval juhul ei ole vaidlustatud asjaolu, et põhjendatud arvamuses määratud tähtaja lõppemisel ei näinud siseriiklik õigus ette sellist üldist keeldu.

96 Muuseas on siinkohal sobiv märkida, nagu teeb seda kohtujurist oma ettepaneku punktis 89, et võimalus keelatud meetodite nimekirja uuendada on vähem tõhus kui üldine keeld. Hilinemine nimetatud nimekirjade uuendamisel toob endaga vältimatult kaasa lüngad kaitses, mille vältimine ongi elupaikade direktiivi artiklis 15 ette nähtud üldise keelu eesmärk. See tõlgendus on veelgi põhjendatum, kuna siseriiklik õigus ei sisalda ühtegi õiguslikku kohustust nimetatud nimekirjade ülevaatamiseks.

97 Niisugustel asjaoludel ei ole sugugi tagatud see, et kõik keelatud vahendid, mis võivad põhjustada kaitstud liikide populatsioonide kohalikku kadumist või tekitada neile tõsiseid häireid, on Ühendkuningriigis keelatud.

98 Sellest lähtuvalt tuleb järeldada, et liikmesriik ei ole korrektselt üle võtnud elupaikade direktiivi artiklit 15 kõikide asjaomaste looduslike loomaliikide keelatud püüdmis- või tapmisvahendite kasutamise keelu osas.

— Hüljeste kaitse seadus

99 Esiteks tuleb täpsustada, et komisjon loobus oma repliigis väitest hüljeste kaitse seaduse kohta, põhjendades seda sellega, et oma lubas Ühendkuningriik vastuses võtta vastu seda küsimust puudutava õigusakti muudatuse. Sellele vaatamata pidas Ühendkuningriik oma vasturepliigis vajalikuks komisjoni hoiatada, et ta ootab ära käesoleva menetluse lahenduse nimetatud muudatuste tegemiseks. Neil asjaoludel avaldas komisjon kohtuistungil soovi nimetatud väite säilitamiseks, mida Ühendkuningriik ei vaidlustanud.

100 Komisjon väidab, et keelates vaid hüljeste kaks tapmismeetodit ja lubades väljastada lubasid tingimustel, mis lähevad kaugemale nimetatud direktiivi alusel lubatud eranditest, ei ole hüljeste seadus kooskõlas nimetatud direktiivi artikliga 15.

101 Ühendkuningriigi arvates on hüljeste kaitse seaduse selline tõlgendamine ebatäpne. Ta väidab, et nimetatud seadusega vaid täiendatakse 1994. aasta määruse artiklit 41, millega võetakse üle nimetatud direktiivi artikkel 15, ning et sellega kehtestatakse erinevate hülgeliikide täiendav kaitse.

102 Selles osas tuleb esiteks meenutada, nagu on märgitud käesoleva otsuse punktis 98, et 1994. aasta määruse artikkel 41 ei kujuta endast elupaikade direktiivi artikli 15 korrektset ülevõtmist. Sellest lähtuvalt ei saa arvestada Ühendkuningriigi argumenti, mille kohaselt hüljeste kaitse seadus täiendab 1994. aasta määruse artiklit 41.

103 Teiseks, isegi kui hüljeste kaitse seadus täiendab 1994. aasta määrust, saab seda seadust tõlgendada nii, et keelatud on vaid kaks seaduses sõnaselgelt märgitud meetodit.

104 Neil asjaoludel sisaldab hüljeste kaitse seadus Ühendkuningriigis keelatud hüljeste tapmismeetodite osas õigusliku ebakindluse elementi ja ei taga seega elupaikade direktiivi artikli 15 korrektset ülevõtmist.

105 Eelnevast tulenevalt peab arvestama väitega elupaikade direktiivi artikli 15 ebakorrektse ülevõtmise kohta.

Väide elupaikade direktiivi artikli 16 ebakorrektse ülevõtmise kohta

106 Esiteks leiab komisjon, et siseriiklikud sätted, millega kehtestatakse eelkõige 1994. aasta määruse artiklis 40, 1995. aasta määruse artiklis 35 ja 1991. aasta määruse artiklis 17u loetletud erandid elupaikade direktiivi artiklitest 12–14 ja artikli 15 punktidest a ja b, ei ole kooskõlas nimetatud direktiivi artiklis 16 sätestatud kahe tingimusega. Ta tuletab meelde, et viimati nimetatud sätte kohaselt on erandi tegemine võimalik vaid siis, kui muud rahuldavat alternatiivset lahendust ei ole ja erand ei kahjusta kõnealuste liikide populatsioonide soodsa kaitsetaseme säilitamist nende looduslikul levilal.

107 Selles osas piisab kui tuvastada, et esiteks on Ühendkuningriik tunnistanud, et igasugune nimetatud artikli 16 alusel tehtud erand peab kohustuslikult täitma eespool nimetatud kaks tingimust ja et teiseks ei ole põhjendatud arvamuses määratud tähtaja lõppemisel vastu võetud ühtegi muudatust selle rikkumise kõrvaldamiseks, vaatamata sellele, et liikmesriik tunnistas tingimuste siseriiklikes õigusaktides kordamata jätmist.

108 Seetõttu tuleb selle osaga väitest arvestada.

109 Teiseks leiab komisjon, et 1994. aasta määruse artikli 40 lõike 3 punktis c ja artikli 43 lõikes 4 ning 1995. aasta määruse ja 1991. aasta määruse samaväärsetes sätetes loetletud spetsiifilised erandid väljuvad elupaikade direktiivi artikli 16 kohaldamisala raamest. Selles osas väidab komisjon, et direktiivi artiklite 12, 13 ja 16 ülevõtmiseks kehtestatud keelud ei ole kohaldatavad, kui käsitletav tegu tuleneb seaduslikust tegevusest.

110 Ühendkuningriik arvab, et kuna ta võttis üle elupaikade direktiivi artiklite 12 ja 13 nõuded, kehtestades nende eiramisel kriminaalkuriteo, siis tuleb nimetatud rikkumise kohaldamine välistada juhul, kui isikutel puudus teo toimepanemisel tahtlus.

111 Selles osas tuleb tõdeda, et elupaikade direktiivi artikkel 16 määratleb täpselt tingimused, mil liikmesriigid võivad teha erandeid selle artiklitest 12–14 ja artikli 15 punktidest a ja b nii, et nimetatud artiklit 16 tuleb tõlgendada kitsalt.

112 Lisaks sellele, nagu märgib kohtujurist oma ettepaneku punktis 113, moodustavad elupaikade direktiivi artiklid 12, 13 ja 16 sidusa sätete kogumi, mille eesmärk on asjaomaste liikide populatsioonide kaitse tagamine nii, et igasugune erand, mis ei ole nimetatud direktiiviga kooskõlas, rikub nii selle artiklites 12 ja 13 sätestatud keelde kui ka reeglit, mille kohaselt erandeid võib teha kooskõlas sama direktiivi artikliga 16.

113 Tuleb järeldada, et käesolevas asjas käsitletav erand lubab tegusid, mille tagajärg on kaitstud liikide tapmine, nende paljunemis- või puhkepaikade halvenemine või hävitamine juhul, kui need teod on iseenesest seaduslikud. Sellest tulenevalt on niisugune teo seaduslikkusel põhinev erand vastuolus nii elupaikade direktiivi mõtte ja eesmärgi kui ka selle artikli 16 sõnastusega.

114 Arvestades eelnevaga, tuleb hagi selles osas lugeda põhjendatuks.

Elupaikade direktiivi mittekohaldamine väljaspool Ühendkuningriigi territoriaalvett

115 Komisjon heidab Ühendkuningriigile ette elupaikade direktiivi ülevõtmisel siseriiklikku õiguskorda tagavate sätete kohaldamise piiramist vaid selle liikmesriigi territooriumi ja territoriaalvetega. Ta väidab, et liikmesriigid peavad oma ainuõigusega majandustsoonis järgima ühenduse õigust valdkondades, milles nad kasutavad oma suveräänseid õigusi, ja et nimetatud direktiiv kohaldub seega väljaspool territoriaalvett. Komisjon heidab Ühendkuningriigile eriti ette seda, et ta ei ole oma ainuõigusega majandustsoonis täitnud kohustust määrata nimetatud direktiivi artikli 4 alusel erikaitsealasid ega selle artiklis 12 ette nähtud kohustust tagada liikide kaitse.

116 Ühendkuningriik väidab nimetatud väite põhjendatust vaidlustamata, et esiteks võttis ta 2001. aastal vastu asjakohase õigusakti naftatööstuse osas ehk 2001. aasta määruse avamere naftatööstuse kohta (Offshore Petroleum Activities (Conservation of Habitats) Regulations 2001) ja et teiseks valmistas ta ette kohased õigusaktid, mis laiendavad elupaikade direktiivi nõuete kohaldamisala merepiirkonnale väljaspool tema territoriaalvett.

117 Selles osas, nagu kohtujurist oma ettepaneku punktides 131 ja 132 õigesti märkis, on menetlusosalised üksmeelel, et Ühendkuningriik kasutab suveräänseid õigusi oma ainuõigusega majandustsoonis ja mandrilaval ning et elupaikade direktiiv on selles ulatuses kohaldatav väljaspool liikmesriikide territoriaalvett. Sellest tulenevalt peab direktiivi rakendama nimetatud ainuõigusega majandustsoonis.

118 Lisaks sellele on selge, et põhjendatud arvamuses määratud tähtaja lõppemisel ei olnud õigusakte, millele Ühendkuningriik viitab oma 27. novembri 2001. aasta kirjas, ning millega laiendatakse elupaikade direktiivi nõuete ülevõtmiseks ette nähtud meetmete kohaldamisala väljaspool selle liikmesriigi territoriaalvett, ikka veel vastu võetud.

119 Seetõttu on ainus nimetatud tähtaja lõppemisel kehtiv siseriiklik õigusakt 2001. aasta määrus avamere naftatööstuse kohta. Tuleb tõdeda, et see puudutab vaid naftatööstust ja ei ole seega üksinda piisav elupaikade direktiivi ülevõtmise tagamiseks Ühendkuningriigi territoriaalvetest väljaspool.

120 Neil asjaoludel tuleb komisjoni hagi lugeda selles osas põhjendatuks.

121 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvesse võttes peab tuvastama, et kuna Ühendkuningriik ei ole määratud tähtaja jooksul vastu võtnud kõiki vajalikke meetmeid elupaikade direktiivi nõuete, eriti:

— artikli 6 lõike 2 Gibraltari osas,

— artikli 6 lõigete 3 ja 4 veevõtukavade ja -projektide ning maakasutuse kavade osas,

— artikli 11,

— artikli 12 lõike 1 punkti d Gibraltari osas,

— artikli 12 lõike 2,

— artikli 12 lõike 4,

— artikli 13 lõike 1,

— artikli 14 lõike 2,

— artikli 15,

— artikli 16,

— kogu direktiivi tema territoriaalvetest väljaspool

täieliku ja korrektse rakendamise tagamiseks, siis on Ühendkuningriik rikkunud sellest direktiivist tulenevaid kohustusi.

Kohtukulud

122 Kodukorra artikli 69 lõike 2 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud kandma kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna komisjon on kohtukulude hüvitamist nõudnud ja on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb kohtukulud temalt välja mõista.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (teine koda) otsustab:

1. **Kuna Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriik ei ole määratud tähtaja jooksul vastu võtnud kõiki vajalikke meetmeid nõukogu 21. mai 1992. aasta direktiivi 92/43/EMÜ (looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta) nõuete, eriti**

   — **artikli 6 lõike 2 Gibraltari osas,**

   — **artikli 6 lõigete 3 ja 4 veevõtukavade ja projektide ning maakasutuse kavade osas,**

   — **artikli 11,**

   — **artikli 12 lõike 1 punkti d Gibraltari osas,**

   — **artikli 12 lõike 2,**

   — **artikli 12 lõike 4,**

   — **artikli 13 lõike 1,**

— **artikli 14 lõike 2,**

— **artikli 15,**

— **artikli 16,**

— **kogu direktiivi tema territoriaalvetest väljaspool**

täieliku ja korrektse rakendamise tagamiseks, siis on Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriik rikkunud sellest direktiivist tulenevaid kohustusi.

2. **Jätta hagi ülejäänud osas rahuldamata.**

3. **Mõista kohtukulud välja Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigilt.**

Allkirjad